

Časopis *Naše more* pokrenuo je *Klub pomoraca »Miho Pracat«* u Dubrovniku. Urednik mu je *Zvonimir Goić*. Svrha je časopisa da širi pomorsku misao, da razvija ljubav prema moru i pomorcima. U njemu je dosta i povijesnih priloga. Svi su sadržajem vezani uz more ili primorje i uklapaju se po svojem značaju u općenitu koncepciju toga popularnog časopisa. Prilozi su redovito kratki i rijetko dokumentirani. Osim toga literarni dodaci i općenite fraze smanjuju historiografsku vrijednost i zanimljivost ponekih članaka.

I Prilozi za povijest radničkog pokreta

S. *Stražičić*, Dokumenti o kulturno-političkom životu Dubrovnika u XIX stoljeću (III, 363), spominje i početke radničkog pokreta, obilježene osnutkom narodnjačkog *Dubrovačkog radničkog društva* i autonomaškog *Napredak — Progresso* (1874); *Hrvatske radničke zadruge* (1894); *Socijal-demokratske stranke* poč. XX st.; zatim spominje prve socijaliste i pokretanje listova *Radnik* (1887) i *Crveni barjak* (jedini broj 1906).

O. *Fio*, Kako je započeo prvi štrajk pomoraca u Dalmaciji 1908. godine (VI, 119), opisuje početak petnaestodnevnog štrajka 160 pomoraca *Zadruga parobrodara »Dalmatija«* (Zadar) u Splitu i priopćuje pismenu objavu štrajka.

I. *Perić*, Štrajkovi i demonstracije radničke klase u Dubrovniku između 1934. i 1940. godine (VI, 127—130), donosi podatke o štrajku lučkih radnika 1934, pekarskih radnika 1936. i 1939, stolarskih radnika 1939. i građevinskih radnika 1939, zatim o demonstracijama u studenom 1939, te kolovozu i rujnu 1940.

Isti pisac u dva saopćenja (»Bruno Radeljević i pomorci«, VI, 121—2, i »Svjedočanstvo jednog dokumenta«, VI, 264—5) prikazuje neke trenutke iz života i rada spomenutog revolucionara, a u saopćenjima se mogu naći i podaci o plaćama brodskih posada, stanju sindikata u Dubrovniku i redarstvenim postupcima.

M. *Kapović*, Štrajk obalnih radnika u Gružu rujna 1934. godine i njegov odjek u štampi (XI, 45—8), piše o štrajku oko 600 radnika koji je organizirao ORS.

II Prilozi za povijest NOB-a

Pregled tih priloga dat će po abecednom redu pisaca i tek će nekim jedinicama dodati nekoliko riječi tumača.

M. *Domjan*, Jugoslavenska trgovačka mornarica u godinama prije i za vrijeme drugog svjetskog rata (XIII, 150—3).

I. *Ferenca*, Prvi ratni plijen na moru (IX, 7—8).

Š. *Golešić*, Akcije partizanske mornarice na području Trećeg pomorskog obalnog sektora (VIII, 105—7), donosi svoja sjećanja.

V. *Ivančević*, Korčulanski brodograditelji za vrijeme NOR-a (V, 25). Isti pisac u članku »Pomorstvo Račišća« (V, 247) priopćuje podatke o sudjelovanju račiških brodova u NOB-u.

A. Kalpić, Aprilski dani u oslobodilačkom ratu na moru (VIII, 104—5), Podvizi naših mornara u Oslobodilačkom ratu (IX, 55), Otpor mornara aprilskih dana 1941. godine (VI, 120; opisuje potapanje 7 brodove 11. IV 1941. u uvali Klimno na Krku), Zarobljavanje najjačeg naoružanog broda (IX, 106—7), Naša Ratna mornarica nikla u oslobodilačkom ratu (XIII, 130—2).

M. Kapović, Crtice iz djelatnosti Lastovske flotile u 1944. godini (VIII, 108—9 i 161—2), Partizanske pomorske akcije u Dalmaciji od 1941. do 1943. godine, Herojski podvig partizanskog leuta (IX, 57—9), Organizacija mornarice krajem listopada 1943. godine na Hvaru (IX, 101—2), Suradnja pješadije i mornarice kod desantnih napada na Južnom Jadranu tokom NOB-e, Partizanske pomorske akcije u Južnom Jadranu (IX, 102—4), Zalepršala je zastava slobode na Orlandu (XI, 202—3; opisuje operacije 18. X 1944), Uz 20-godišnjicu oslobođenja Dubrovnika. Kronika događaja za vrijeme NOB-e na području općine Dubrovnik (XI, 92, 155—6, 203—6 i 314—5).

I. Kuljiš, Neosvojeni otok (XI, 150—4; o Visu).

P. Marijetić, Iz mojih uspomena u pomorskom ratovanju (II, 112—3), priča o nekim pomorskim akcijama oko Korčule. Isti je pisac napisao »Djelovanje Komunističke partije tokom oslobodilačkog rata u Blatu na Korčuli« (XI, 315) i »Iz revolucionarne prošlosti naroda otoka Korčule« (XI, 221—2).

M. Matković, Ilegalna dejstva omladine Hvara u početnim akcijama na moru i otoku 1941. i 1942. godine (XI, 244—8), Na čelu je bila narodna vlast (XIV, 66—7; epizode za gospodarsku povijest Hvara za NOB).

P. Matušić, Borba u obruču (III, 322; o akciji Kvarnerskog odreda na Pagu potkraj studenog 1944).

M. Mojaš, Oskorošno u Narodnooslobodilačkoj borbi (VIII, 162—4), Lastovski odred u Stonskom primorju (XIII, 139—143) i Značajan rad čitaonice u Gornjoj Vručici (XIV, 36—9; između ostalog i podaci za NOB).

V. Muhoberac, Iz oslobodilačke borbe naroda Konavala (XI, 215—220).

J. Pecotić, Organizacija pomorsko-upravne službe u NOB-i (V, 153), priopćuje podatak o formiranju sektora pri Komandi mornarice u 1942. za organizaciju pomorstva i uređenje luka.

S. Petrović, Mornarica NOVJ u oslobođenju Istre (XIII, 133—4).

J. Pleho, Iz oslobodilačke borbe naroda Pelješca (XI, 209—214). Isti pisac u članku »Pelješka partizanska četa 'Nikola Bojanić'« (XI, 311—3) piše o proslavi oktobarske revolucije 1942. na Pelješcu.

S. Poluta, Sjećanja na Prvi signalni kurs Mornarice NOJ (XIII, 138).

K. Pribilović, Neslavni završetak jedne flote (XII, 161—2; o kraljevskoj mornarici), Propast krstarice »Dalmacije« (XII, 218—9), Uništenje torpiljarke T-7 (XIII, 50—1), Ratni brod »Sitnica« (XIII, 87—9), Prvi signalni kurs Mornarice NOVJ (XIII, 137—8), Desant na Mljet (XIII, 244—9; u travnju 1944) i Jedna uspješna akcija patrolnih čamaca Pč-21 »Miran« i Pč-22 »Streljko« (XV, 50—1).

I. Šišević, Povijesna uloga parobroda »Ston« (I, 15—6). Isti pisac iznosi svoja sjećanja iz 1944. pod naslovom »Plovidba trgovačkih brodova bez konvoja« (XIV, 68).

I. Šojka, Naši primorci borci i pomorci (III, 269—271), donosi sjećanja o partizanskom odreda na otoku Mljetu potkraj rata. Isti pisac piše o organizato-

rima i namjeni veze Korčula—Pelješac—Hvar—Biokovo 1941/42. pod naslovom »Organizatori prvih partizanskih veza« (IV, 316—7).

J. Tomšić, Četvrta armija i Jugoslavenska mornarica oslobađaju Kvarnerska ostrva i Istru 1945 (XII, 59—61).

Nepotpisan je članak »Značajni događaji iz NOB na moru« (IX, 99—100).

III Biografske bilješke

M. Ređo, Poginuli dubrovački pomorci za slobodu (I, 47—9), piše o Peru Stijepiću, Josipu Miloslaviću, Nikoli Napici, Marku Đendinoviću, Dušku Bartuliću, Momčilu Arbutini, Martinu Šunju i Dinku Batistiću.

I. Perić, Životopis trojice mladih revolucionara (XI, 206—8), piše o Mariji i Anuški Radeljević i Mišu Simoniju.

M. Petričević, Revolucionar Nikola Mašanović (VIII, 237—8), Dušan Todrović-Brko, borac i revolucionar (XI, 316).

U rubrici *Likovi naših revolucionara* nalaze se još bilješke o Ivanu Cetiniću-Bili, Ivanu Mordinu-Crnom, Mariji Radeljević, Petru Stijepiću, Mihlu Mrnareviću, Ivu Golubu (VI, 131—6), Nikici Franić-Vukovac, Silviji Bebi Koradžija, Marku Curtiniju (VI, 206—8), Josipu Miloslaviću, Anuški Radeljević i Darku Urliču (VI, 271—2).

IV Ostali prilozi

Pod naslovom »Potjernica za drugom Titom« (VI, 119) pripoćen je dokument iz Historijskog arhiva u Dubrovniku, kojim je Banska uprava Zetske banovine, na temelju zagrebačke redarstvene tjeralice, raspisala 13. I 1936. tjeralicu za I. Mačkom, R. Čukovićem, C. Jovanovićem, Č. Brezovcem, J. Brozom, A. Gržetić, M. Marčelja, J. Petrićem, S. Pricom i M. Zovkom.

V. Mičović, Iz istorije revolucionarnog pokreta u Jugoslavenskom rečnom brodarstvu (VI, 123—4; iz 20-ih godina).

J. Lopičić, Borba KPJ za ceklinske ribolove (VI, 267—271) i Trinaestojulski ustanak pod Obodom (VIII, 234—6).

Nepotpisan je prilog »Revolucionarna djelatnost KPJ u Boki Kotorskoj, Baru i Ulcinju« (VI, 125—6).

T. Macan

BEITRAGE ZUR GESCHICHTE DER DEUTSCHEN ARBEITER- BEWEGUNG, Istočni Berlin, 1968, 1—6 + dva prigodna broja

Taj časopis izlazi kao dvomjesečnik i organ je Instituta marksizma i lenjinizma u Istočnom Berlinu. Ima ustaljene rubrike od općih većih priloga, dokumente i ostali izvorni materijal, kraća znanstvena saopćenja i rubriku kraćih prikaza uz bibliografiju članaka iz pojedinih časopisa. Uz te rubrike se s vremena na vrijeme javljaju i nove, a ponekad su i čitavi brojevi, izostavivši sve rubrike, posvećeni nekoj značajnijoj obljetnici ili nekoj ličnosti.